

- Свтушенко В. М. Інновації & промисловість / Центр ВІТІ. – 2007. – № 1. – Режим доступу до статті: http://www.cvti.kiev.ua/?path=/ip/ip_1_2007/&article=a6
4. Барбаш В.А., Бояринова К.О. Інноваційне середовище на базі університету дослідницького типу [Електронний ресурс] / Барбаш В.А., Бояринова К.О. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/e-journals/PSPE/2008-2/Boyarinova_208.htm
 5. Чудаєва І.Б. Наукові парки: суть, функції та перспективи створення [Електронний ресурс] / Чудаєва І.Б. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvntu/21_1/352_Czud.pdf.
 6. Закон України «Про науковий парк "Київська політехніка»». 22.12.2006. – № 523-V// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007. – № 10. – С. 86.
 7. Закон України «Про наукові парки». 25.06.2009 року № 1563-ІУ // Відомості Верховної Ради України, 2009. – № 51, ст. 757.
 8. С.Г. Параска, В.Р. Любчик Концепція створення наукового парку “Інноваційний розвиток Поділля” [Електронний ресурс] / Параска С.Г., Любчик В.Р. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vchnu_tekh/2012_4/52par.pdf
 9. Стратегія стійкого розвитку Харьковской області до 2020г. – Видавничий Дім «ІНЖЕК». Харків. – 2010р. – 112с.
 10. Патент на винахід №74444 Змішувач для приготування будівельної суміші □ Емельянова І.А., Баранов А.Н., Блажко В.В., Тугай В.В.
 11. Патент на винахід №103813 Змішувач для приготування будівельних сумішей □ Емельянова І.А., Блажко В.В., Шевченко В.Ю.
 12. Патент на винахід №103823 Змішувач примусової дії для приготування будівельних сумішей □ Емельянова І.А., Блажко В.В.

Емельянова І.А., Блажко В.В., Смачило В.В.

Харьковский национальный университет строительства и архитектуры

СОЗДАНИЕ НАУЧНОГО ПАРКА КАК СПОСОБ КОММЕРЦИАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННЫХ РАЗРАБОТОК В СТРОИТЕЛЬСТВЕ

Аннотация

В статье рассмотрена проблематика функционирования научных парков в Украине. Отмечено отсутствие научных парков в сфере строительства. Обоснована целесообразность создания научного парка на базе ХНУСА с целью коммерциализации научно-инновационных разработок в сфере строительства, производства строительных материалов и техники.

Ключевые слова: инновации, коммерциализация, инновационная деятельность, научный парк.

Emelyanova I.A., Blazhko V.V., Smachylo V.V.

Kharkov National University of Construction and Architecture

CREATION SCIENCE PARK AS A WAY COMMERCIALIZATION OF INNOVATION DEVELOPMENTS IN CONSTRUCTION

Summary

The paper justified the feasibility of establishing a science park based KNUBA to commercialize scientific innovations in construction, building materials and technology.

Keywords: innovation, commercialization, innovative activities, science park.

УДК 336.77

АНАЛІЗ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ В УКРАЇНІ

Єрмоленко К.В., Свечкіна А.Л.

Донецький державний університет управління

Досліджено аналіз кредитного портфелю комерційних банків України. Проведено кількісний і якісний аналіз на прикладі трьох українських банків. Розглянуто шляхи підвищення ефективності банківського кредитування.

Ключові слова: кредит, кредитний портфель, кількісний аналіз, якісний аналіз, кредитний ризик.

Постановка проблеми. Сучасний етап становлення ринкових відносин в економіці України характеризується посиленням ролі банківської системи у стимулюванні економічного зростання, що визначається активізацією кредитних вкладень комерційних банків у реальний сектор економіки. Кредитування як фундаментальна складова діяльності

банків є головним джерелом забезпечення потреб підприємств у грошових ресурсах, що виступає основою для збільшення інвестицій, сприяючи неперервності і прискоренню відтворювального процесу та зміцнюючи економічний потенціал суб'єктів господарювання.

За умов недостатнього рівня розвитку такого важливого сегменту фінансового ринку як ринок

цінних паперів саме кредитна активність комерційних банків визначає перспективи стабільного функціонування і розвитку підприємств усіх галузей вітчизняної економіки.

У той же час успішність та ефективність банківських кредитних вкладень у різні сектори господарства багато в чому залежить від можливостей менеджменту банківських установ здійснювати оптимальне формування і управління кредитним портфелем, забезпечуючи належну ефективність банківської діяльності при мінімально можливому рівневі ризику. Адже зростання масштабів банківського кредитування без належного врахування ризиків, що при цьому виникають, та можливостей ефективно управляти сформованим кредитним портфелем несе в собі загрозу для ефективного функціонування як окремих комерційних банків, так і банківської системи України загалом.

Недостатнє обґрунтування теоретичних засад організації кредитних відносин комерційними банками, шляхів вирішення проблем оптимізації кредитних операцій із клієнтами послаблює вплив кредиту на поліпшення якісних і кількісних показників функціонування банківських установ. Саме тому комплексний аналіз і розробка теоретичних і практичних питань формування кредитного портфеля банків і визначення напрямів підвищення ефективності управління ним на сьогодні слід вважати одним із пріоритетних завдань у загальній системі заходів щодо удосконалення функціонування комерційних банків.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Виділення невирішених питань. Проблемі аналізу кредитного портфеля комерційних банків присвячено багато наукових досліджень. Перші спроби оцінки стосовно ролі кредиту були здійснені таким відомим зарубіжним вченим як, А. Сміт [1], який вважав, кредит лише засобом активізації капіталу. Але так як ці дослідження не завжди можна трансформувати в ринкові умови України, то дослідженням проблем аналізу управління кредитним портфелем отримало подальший розвиток у працях українських вчених С. Ревенчук, А. Мороз[2,3]. Усі вони розглядали управління кредитним портфелем, як процес, що складається із певних стадій: вибору кредитної політики; аналізу ринку кредитів; формування кредитного портфеля; перегляду кредитного портфеля; оцінки ефективності кредитного портфеля. Методи аналізу кредитного портфеля банків знайшли відображення в низці публікацій таких вчених як: Ю. Русіної, О. Лучіна, Н. Рогожнікової та інші[4,5]. Вони стверджували, що за допомогою проведеного аналізу можливо виявити недоліки у функціонуванні кредитного портфеля. Але наявні дослідження не можуть дати в повній мірі відповіді на всі запитання та повне вирішення проблем розвитку банківської системи в їх сучасному контексті.

Мета статті. Виходячи з актуальності теми дослідження, метою статті є аналіз структури кредитного портфелю комерційних банків України, та виявлення основних факторів їх формування.

Виклад основного матеріалу. Кредитний портфель – це сукупність кредитів наданих банком на певну дату з метою одержання доходу у вигляді відсотків [6].

Основними цілями формування кредитного портфелю є: високий рівень доходу в поточному періоді, високі темпи очікуваного доходу в майбутній довгостроковій перспективі, мінімізація рівня кредитних ризиків та дотримання необхідної ліквідності кредитного портфеля.

Кредитний портфель включає агреговану балансову звітність усіх кредитів, у тому числі прострочених, пролонгованих та сумнівних до повернення. А все це, несе за собою великі ризики функціонування комерційних банків. Тому кредитний портфель відіграє велике значення у банківській діяльності і його потрібно досконало аналізувати[4].

Комплексний аналіз у банківській практиці здійснюється за двома основними напрямками: кількісний, якісний.

1. Кількісний аналіз кредитного портфеля – виявлення динаміки зміни загального обсягу кредитів банку. Таке дослідження необхідно для того, щоб виявити основні тенденції зміни структури кредитного портфеля, які будуть простежуватися в аналізованому банку. Кількісний аналіз передбачає вивчення складу і структури кредитного портфеля банку в динаміці по ряду економічних показників, до яких відносять: обсяг і структуру кредитних вкладень за видами економічної діяльності; структуру кредитних вкладень за групами позичальників; за термінами надання кредитів; за своєчасністю погашення кредитів; за галузями економіки; за видами валют; за рівнем процентних ставок.

Такий аналіз дозволяє виявити переважні сфери кредитних вкладень, тенденції розвитку, строки та своєчасність повернення кредитів та їх прибутковість. Велике значення має зіставлення фактичних залишків заборгованості з плановими прогнозами.

2. Важливу роль в аналізі кредитного портфеля банку також відіграють якісні характеристики. Якість кредитного портфелю банку відображає відповідність структури його кредитних операцій базовим принципам організації кредитування з огляду на забезпечення поверненості, строковості та платності наданих коштів.

Дані параметри загалом характеризують ступінь кредитного ризику та рівень доходності кредитних операцій банку, що виступають стратегічними цілями його кредитної політики. Доцільно розглянути чинники, які збільшують ризики кредитного портфеля, тому що вони впливають на його якість (табл.1).

Таблиця 1

Чинники, які збільшують ризик кредитного портфеля банку

Групи чинників	Види чинників
Чинники, притаманні діяльності позичальників	характеристики позичальника; характеристики кредитної угоди; забезпечення повернення кредиту; рівень обслуговування кредиту позичальника.
Внутрішньо-банківські кредитні ризики	стратегічні; організаційні; управлінські; інформаційні.

Джерело: розроблено автором за даними [7]

Таким чином, якість кредитного портфелю банку означає формування такої його структури, яка б забезпечувала належний рівень ліквідності та максимальний рівень прибутковості банківської установи при мінімально можливому рівні кредитного ризику. Стан кредитного портфеля комерційного банку має перебувати під безперервним моніторингом і постійно поліпшуватися і вдосконалюватися.

Проаналізуємо кредитний портфель трьох банків, які входять до різних груп за їх активами, границі які установив НБУ. Розглянемо кредитні портфелі банків, які відносяться до різних груп за

Структура прострочених кредитів, наданих ПАТ «ВБР», ПАТ «УкрСиббанк», ПАТ «Хрещатик» за станом на 31.12.2012 року

Банк	Обсяг, млн.грн.	Часта, %	За строками погашення							
			менше ніж 30 днів		Від 30 до 90 днів		від 91 до 180 днів		від 181 до 360 днів	
			обсяг, тис.грн.	структура, %	обсяг, тис.грн.	структура, %	обсяг, тис.грн.	структура, %	обсяг, тис.грн.	структура, %
ПАТ «ВБР»	11,859	2,38	4699	1,15	3598	6,35	2738	25,27	824	9,61
ПАТ «УкрСИБ»	452,764	91,04	399757	97,95	53007	93,54	0	0	0	0
ПАТ «Хрещатик»	32,687	6,57	3661	0,89	61	0,11	8095	74,73	7751	90,39
Всього	497,310	100	408117	100	56666	100	10833	100	8575	100

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

Кредити та заборгованість клієнтів станом на 31.12. 2012 р.

Назва банку	Фізичним особам		Юридичним особам	
	Обсяг, тис. грн.	Структура, %	Обсяг, тис. грн.	Структура, %
ПАТ «ВБР»	498541	2,94	2231091	31,02
ПАТ «УкрСиббанк»	16391971	96,69	4866867	67,65
ПАТ «Хрещатик»	62871	0,37	95545	1,33
Всього	16953383	100	7193503	100

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

активами. ПАТ «ВБР» знаходиться у 4 групі з активами до 3 млрд.грн, ПАТ «УкрСиббанк» у 1 групі – з активами більш ніж 15 млрд.грн, ПАТ «Хрещатик» – у 2 групі з активами більш ніж 5 млрд.грн. (табл.2).

Наведені дані показують, що найбільшу частку прострочених кредитів складають кредити в ПАТ «УкрСиббанк» – 91,04%, з них 97,95%. – це прострочені на строк менш ніж на 30 днів. Нульову питому вагу прострочених кредитів в ПАТ «УкрСиббанк» склали кредити строком від 91 до 180, від 181 до 360 днів. Як відомо, однією з основних причин такої ситуації в ПАТ «УкрСиббанк» стало більш актуальне кредитування на короткий строк.

Потребує також уваги аналіз кредитів за галузями економічної діяльності.

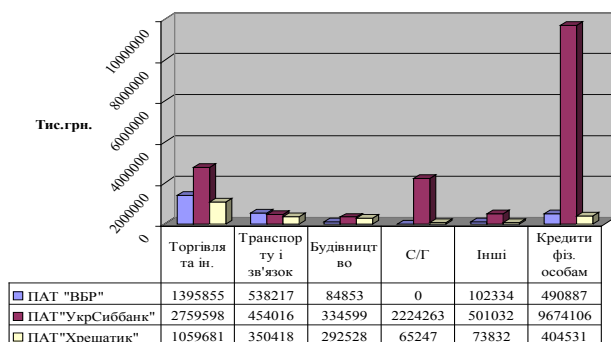

Рис. 1. Динаміка кредитного портфеля банків за галузями економіки за 31.12.2012 року

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

За даними рис. 1 доцільно зробити висновки, що найбільшу заборгованість мають клієнти ПАТ «УкрСиббанк» у галузі споживчого кредитування (майже 60 % у загальній структурі кредитів) та торгівлі 17 %. У ПАТ «ВБР» та ПАТ «Хрещатик» найбільшу заборгованість мають клієнти у галузі торгівлі це майже 50% і 20% у загальній структурі кредитів.

Якщо подивитись на заборгованість клієнтів (табл.3), ПАТ «УкрСиббанк» займає переважно

перше місце по сумі кредитів виданих фізичним та юридичним особам серед банків. Його структура у середньому складає від 96,69% і до 97,94% в залежності від суб'єкта кредитування. Останнє місце займає ПАТ «Хрещатик» з структурою кредитів фізичним і юридичним особам від 0,37% до 1,33%.

Обсяги зобов'язань з кредитування в розрізі валют наведені в таблиці 4.

Зобов'язання з кредитування в розрізі валют станом на 31.12.12 р.

Найменування статті (тис.)	ПАТ «ВБР»	ПАТ «УкрСиббанк»	ПАТ «Хрещатик»
Гривня	313458	346568	284434
Долар США	57617	417384	16612
Євро	-	240859	1891
Інші	-	183447	0
Усього	371075	1188258	302937

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

У структурі кредитних портфель ПАТ «ВБР» та ПАТ «Хрещатик» домінуючими є кредити в національній валюті. Переважний обсяг кредитного портфеля ПАТ «УкрСиббанк» складається з позик у іноземній валюті, а саме – доларах США.

Актуальним при проведенні аналізу кредитного портфеля є визначення рівня якості кредитів, наданих банками (табл.5).

Проаналізувавши наведені дані, можна зробити наступні висновки: кредитний портфель ПАТ «ВБР» в своїй більшості складається з якісних кредитів, які обслуговуються згідно умов договорів, без порушення строків повернення; в кредитному портфелі ПАТ «УкрСиббанк» більше 20% кредитного портфеля складають знецінені кредити, що свідчить про необхідність поліпшення якості кредитного портфеля, та перегляду ризиків та шляхів недопущення знецінення позик; ПАТ «Хрещатик» за наведеними даними потребує негайного перегляду кредитної політики.

Оцінка якості кредитного портфеля в банках України регламентується Положенням про порядок

Таблиця 5

Аналіз якості кредитних портфельів станом на 31.12.12 р.

Кредити (тис.грн.)	ПАТ «ВБР»	Структура, %	ПАТ «Укр- Сиббанк»	Структура, %	ПАТ «Хре- щатик»	Структура, %
Не прострочені та не знецінені	2668094	97,75	13179705	76,31	2791855	57,40
Прострочені але не знецінені	11859	0,43	452764	2,62	32687	0,67
Знецінені	49679	1,82	3639648	21,07	2038931	41,92
Всього	2729632	100	17272117	100	4863473	100

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

Таблиця 6

Нормативи кредитного ризику банків ПАТ «ВБР», ПАТ «УкрСиббанк», ПАТ «Хрещатик» на початок 2013 р.

Показник	Нормативне значення	Банки		
		ПАТ «ВБР»	ПАТ «Укр- Сиббанк»	ПАТ «Хре- щатик»
Норматив максимального розміру кредитного ризику на одного контрагента (Н7) %	не більше 25%	19,36	9,38	18,68
Норматив великих кредитних ризиків (Н8), %	не більше 8-кратного розміру регулятивного капіталу, тобто не більше 800%)	189,36	9,38	492,68
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9), %	не більше 5%)	0,20	5,25	0,40
Норматив максимального розміру кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10), %	не більше 30%	0,75	5,25	2,25

Джерело: розроблено автором за даними [8,9,10]

формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затвердженим постановою Правління НБУ від 25.01.2012 № 23[11].

З метою забезпечення стабільної діяльності банків та своєчасного виконання ними зобов'язань перед вкладниками, а також запобігання неправильному розподілу ресурсів і втраті капіталу через ризики, що притаманні банківській діяльності, Національний банк України встановлює економічні нормативи, що є обов'язковими до виконання усіма банками, деякі з них стосуються кредитного ризику: максимальний розмір кредитного ризику на одного контрагента (Н7), великий кредитний ризик (Н8), максимальний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих одному інсайдеру (Н9), максимальний сукупний розмір кредитів, гарантій та поручительств, наданих інсайдерам (Н10). У таблиці 6 наведено значення даних нормативів.

Банки на початок 2013 р. виконують встановлені Національним банком України економічні нормативи на достатньому рівні, що свідчить про позитивну тенденцію щодо кредитування, а також стабільність кредитних портфельів.

Висновки і пропозиції. За результатами проведеного аналізу доцільно зробити наступні висновки. Кредитна активність комерційних банків визначає перспективи стабільного функціонування і розвитку підприємств усіх галузей вітчизняної економіки. Важливою складовою кредитної діяльності є проведення аналізу структури кредитного портфелю

комерційних банків України, та виявлення основних факторів їх формування.

Проведений комплексний аналіз структури кредитного портфелю банків за різними групами активів – ПАТ «ВБР», ПАТ «УкрСиббанк», ПАТ «Хрещатик» по кількісним і якісним показникам, дає підстави стверджувати, що:

ПАТ «УкрСиббанк» займає перше місце по сумі виданих кредитів, але має найбільшу частку прострочених кредитів – 91,04 %. Переважна кількість припадає на кредитування юридичних осіб;

ПАТ «ВБР» займає друге місце за сумою виданих, і має прострочених 2,38%, основну частину займають кредити юридичних осіб, але зовсім не кредитується сільське господарство;

ПАТ «Хрещатик» займає третє місце за сумою виданих, але прострочені складають 6,57%. Основна частина приходить на кредити в національній валюті.

В цілому, проаналізовані банки, дотримуються встановлених нормативів і відповідають вимогам, які висуває НБУ. Проте, деякі показники потребують постійного дослідження та вдосконалення контролю за ними.

Отримані результати свідчать про низку проблем в банківській діяльності, а саме не досконалу законодавчу базу, наявність недостатньо висококваліфікованого персоналу; недостатнє обґрунтування теоретичних засад організації кредитних відносин, та шляхів вирішення проблем оптимізації кредитних операцій.

Список літератури:

1. А. Сміт «Дослідження про природу і причини багатства народів» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ek-lit.narod.ru/>
2. Ревенчук С. К. Гроші та кредит. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua>
3. Мороз А. М., М. І. Савлук Банківські операції: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fingal.com.ua>

4. Ю. Русіна, О. Лучіна «Оцінка кредитної активності банківської системи» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://knutd.com.ua/>
5. Н. Рогожнікова «Аналіз стану та динаміки кредитної діяльності банків України» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fp.cibs.ck.ua/>
6. Офіційний сайт Національного банку України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>
7. Фаюра Н.Д. Сутність та фактори виникнення кредитних ризиків. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://archive.nbuv.gov.ua/>
8. Офіційний сайт ПАТ «Всеукраїнський банк розвитку». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vbr-bank.com.ua>
9. Офіційний сайт ПАТ «УкрСиббанк». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrsibbank.com/ru/>
10. Офіційний сайт ПАТ банк «Хрещатик». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.xcitybank.com.ua>
11. «Положенням про порядок формування і використання резерву для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, затвердженим постановою Правління НБУ від 25.01.2012 № 23» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

Ермоленко К.В., Свечкина А.Л.

Донецкий государственный университет управления

АНАЛИЗ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ В УКРАИНЕ

Аннотация

Исследованы анализ кредитного портфеля коммерческих банков Украины. Проведен количественный и качественный анализ на примере трех украинских банков. Рассмотрены пути повышения эффективности банковского кредитования.

Ключевые слова: кредит, кредитный портфель, количественный анализ, качественный анализ, кредитный риск.

Ermolenko K.V., Svehkina A.L.

Donetsk State University of Management

ANALYSIS OF LOAN PORTFOLIOS OF COMMERCIAL BANKS IN UKRAINE

Summary

The analysis of the loan portfolio of commercial banks in Ukraine. Quantitative and qualitative analysis on the example of three Ukrainian banks. Ways of improving the efficiency of bank lending.

Keywords: credit, loan portfolio, quantitative analysis, qualitative analysis of credit risk.

УДК 681.3.07

МОДЕЛЬ ЯКІСНОГО ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Захаров В.А.

Харківський національний економічний університет

У статті запропоновано модель якісного операційного менеджменту промислового підприємства в умовах конкурентного середовища, яка направлена на підвищення ефективності операційного менеджменту на промисловому підприємстві. Яка базується на використанні сучасних світових підходах к управлінню виробництвом промислового підприємства.

Ключові слова: операційний менеджмент, операційна система, операційні пріоритети, якість операційного менеджменту, конкурентне середовище.

Постановка проблеми. В сучасних умовах, яке характеризується високим впливом конкурентного середовища і необхідності швидкого реагувати на зміни попиту промислові підприємства потребують ефективною системою управління. Операційний менеджмент як елемент системи управління значно впливає на ефективність діяльності, інтегруючи взаємодію підрозділів підприємства його взаємозв'язки з постачальниками, споживачами та конкурентним середовищем, тому підвищення якості операційного менеджменту є одним з таких завдань яке потребує науково обґрунтованого підходу до його вирішення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізом проблем операційного менеджменту та вдоско-

налення його ефективності займалися наступні зарубіжні та вітчизняні вчені: М. Мескон, Л. Геловей Р.Б. Чейз, Р.Ф. Якобс, Дж. Лайкер, Дж. Риггс, О. М. Горелик, А.Н. Стерлигова, А.В. Фель, В.Й. Іванова, А.С. Курочкін, О.М. Сумець та інші.

Метою статті є побудова моделі якісного операційного менеджменту промислового підприємства в умовах конкурентного середовища, яка направлена на підвищення ефективності операційного менеджменту на промисловому підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Аналіз стану та діяльності промислових підприємств і дослідження наукових паць та літературних джерел показав, що модель якісного операційного промислового підприємства в умовах конкурентного середовища повинна